

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Niemieckiego dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2025/2026

I. Cele konkursu

1. Doskonalenie kompetencji językowych uczniów szkół podstawowych.
2. Pogłębienie wśród uczniów szkół podstawowych wiedzy dotyczącej krajów niemieckiego obszaru językowego.
3. Mobilizowanie uczniów szkół podstawowych do samodzielnej i systematycznej pracy.
4. Stworzenie uczniom szkół podstawowych możliwości sprawdzenia się w rywalizacji z innymi uczniami.
5. Motywowanie nauczycieli oraz szkół do podejmowania różnorodnych działań względem uczniów uzdolnionych

II. Zakres wiedzy

I stopień

III. Zakres umiejętności

1. Posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

CZŁOWIEK: np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania

MIEJSCE ZAMIESZKANIA: np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe

EDUKACJA: np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne

PRACA: np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu

ŻYCIE PRYWATNE: np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy

ŻYWIENIE: np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne

ZAKUPY I USŁUGI: np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług, reklama

PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA: np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, hotel, wycieczki, wypadki, zwiedzanie

KULTURA: np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media

SPORT: np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu, sport wyczynowy

ZDROWIE: np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia-

NAUKA I TECHNIKA: np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych, odkrycia naukowe, wynalazki-

ŚWIAT PRZYRODY: np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe-

ŻYCIE SPOŁECZNE: np. struktura państwa, wydarzenia i zjawiska społeczne-

Zakres środków gramatycznych

RODZAJNIK: Użycie rodzajnika nieokreślonego. Użycie rodzajnika określonego. Użycie rzeczownika bez rodzajnika.

RZECZOWNIK: Deklinacja mocna. Deklinacja słaba i mieszana. Tworzenie liczby mnogiej. Rzeczowniki złożone. Rzeczowniki zdrobniałe: -chen, -lein. Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności. Rzeczowniki z przyrostkami -heit, -keit, -schaft, -ung, -tät. Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata. Rzeczowniki tworzone od czasowników. Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłówów i liczebników. Odmiana imion i nazw własnych. Rzeczownik po określeniu miary i wagi.

ZAIMEK: Zaimki osobowe. Zaimek nieosobowy. Zaimek zwrotny. Zaimki dzierżawcze. Zaimki wskazujące. Zaimki pytające. Zaimki nieokreślone. Zaimki względne.

PRZYMOTNIK: Przymiotnik jako orzecznik. Przymiotnik jako przydawka:

- z rodzajnikiem określonym i zaimkiem wskazującym,
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem kein,
- bez rodzajnika,
- po zaimkach liczebnych beide, alle, viele, wenige, andere,
- po liczebniku,
- w formie stopnia wyższego i najwyższego.

Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika. Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata. Rekcja przymiotnika.

LICZEBNIK: Liczebniki główne. Liczebniki porządkowe. Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. dreimal, viel.

PRZYSŁÓWEK: Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi. Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków. Przysłówki czasu i miejsca.

PRZYIMEK: Przyimki z celownikiem. Przyimki z biernikiem. Przyimki z celownikiem lub biernikiem.

CZASOWNIK: Formy czasowe Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I. Forma czasowa Plusquamperfekt. Czasowniki posiłkowe sein, haben, werden. Czasowniki regularne i nieregularne. Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone. Czasowniki zwrotne. Czasowniki modalne w formach czasowych: Präsens, Präteritum. Czasowniki modalne w trybie przypuszczającym. Czasownik lassen. Formy imiesłowowe czasownika: Partizip II. Tryb rozkazujący. Bezokoliczniki z zu i bez zu. Strona bierna: Präsens. Tryb warunkowy Konditional I (würde + Infinitiv I). Rekcja czasownika.

SKŁADNIA: Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące. Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego. Przeczenia nein, nicht, kein, nie, niemals. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami aber, dann, denn, oder, und. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami sondern, deshalb, sonst, trotzdem.

Zdania podrzędnie złożone:

- zdania dopełnieniowe ze spójnikami dass, ob,
- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. wer, was, wann, wo,
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami weil, da,
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami wenn, als,
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami bevor, bis, seitdem, während,
- zdania warunkowe rzeczywiste: wenn + Präsens,
- zdania warunkowe nierzeczywiste: Konjunktiv Präteritum czasowników sein, haben oraz czasowników modalnych,
- zdanie przyzwalające: obwohl,
- zdanie okolicznikowe celu: damit, konstrukcja bezokolicznikowa um ... zu,
- zdanie przydawkowe z zaimkiem względnym der, die, das,
- zdania porównawcze: so wie, als

2. Rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie), w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- określanie głównej myśli tekstu lub fragmentu tekstu;
- określanie intencji nadawcy/autora tekstu;
- określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu, czasu, miejsca, sytuacji);
- znajdowanie w tekście określonych informacji;
- rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu;
- układanie informacji w określonym porządku;
- rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu tekstu.

3. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, życzeń, wiadomości, SMS-a, pocztówki, e-maila, historyjki, listu prywatnego, wpisu na blogu, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- opis ludzi, zwierząt, przedmiotów, miejsc i zjawisk;
- opowiadanie o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości;
- przedstawianie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość;
- opis upodobań;
- wyrażanie i uzasadnianie swoich opinii, przedstawianie opinii innych osób;
- wyrażanie uczuć i emocji;
- stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

4. Reagowanie w formie tekstu pisanego, np. wiadomość, SMS, list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum, w typowych sytuacjach:

- przedstawianie siebie i innych osób;
- nawiązywanie kontaktów towarzyskich; rozpoczynanie, prowadzenie i kończenie rozmowy;
- uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień (np. wypełnienie formularza/ankiety);
- wyrażanie swoich opinii, pytanie o opinie, zgadzanie się lub nie zgadzanie się z opiniami;
- wyrażanie swoich upodobań, intencji i pragnienia, pytanie o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- składanie życzeń i gratulacji, odpowiadanie na życzenia i gratulacje;
- zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie;
- proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji, zachęcanie;
- prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego;
- proszenie o radę i udzielanie rady;
- pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia;
- ostrzeganie, nakazywanie, zakazywanie, instruowanie; -
- wyrażanie prośby oraz zgody lub odmawianie spełnienia prośby;
- wyrażanie uczucia i emocji (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- stosowanie zwrotów i form grzecznościowych.

5. Przetwarzanie prostych tekstów pisemnie:

- przekazywanie w języku niemieckim informacji zawartych w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- przekazywanie w języku niemieckim lub polskim informacji sformułowanych w języku niemieckim;
- przekazywanie w języku niemieckim informacji sformułowanych w języku polskim.